

#teser2017 – #teesit2017:

Tillsammans

Hammarslag

Många har hört historien om Martin Luther som spikade upp sina tester på kyrkdörren. Men berättelsen är historiskt inexakt. Troligen gick det till så att Luther helt enkelt postade sina teser till ärkebiskopen i Mainz, men senare tiders berättare har lagt mera dramatik till händelsen. Du kan ju tänka dig bilden av en viljestark munk som postar ett brev...

Även om bilden av Luther där han spikar upp sina teser skulle vara ohistorisk är det mycket den uttrycker: Att ta itu med ett allmänt känt missförhållande förutsätter mod, och redan en enda människas tankar kan leda till stor förändring.

Från tes till förändring

Under rubriken **Tillsammans – nåd är att inte lämnas ensam** kan man under reformationens märkesår göra upp teser. Var och en gör upp sina teser på ett sätt som passar en själv genom att teckna, skriva, fotografera osv.

Teser till påseende

Teserna publiceras i Finland och bland utlandsfinländare den 31.10.2017. Då inleds reformationens vecka som avslutas den 5.11.2017. I skolan kan man ordna tesutställningar. Till exempel på skolans anslagstavla, skoldörren, webbsidan eller något annat synligt ställe för att väcka diskussion.

Diskussion

Skapa rum för diskussion och kommentarer på tesutställningarna. På tesutställningarna kan man rösta fram den tes som är mest träffande eller berörande. Ordna paneldiskussioner och workshops. Nätet är ett viktigt diskussionsunderlag.

Förändring

Diskussioner förs för att världen ska förändras. Teserna når sitt mål då de skapar aktivitet och förändring. **Märkesårets teser är tänkta att skapa större gemenskap och mindre ensamhet**

Många slags tesverkstäder

Teserna formuleras i tesverkstäder av olika slag. I sin enklaste form skrivs teserna på papper. Utöver skrivandet kan man erbjuda möjligheten att rita, fotografera eller uttrycka i bild på annat sätt. Sök modigt efter olika former. Man kan formulera teserna ensam eller tillsammans. I

tesverkstäderna ges tid för reflektion. Diskussion är en del av formulerandet. Ledarna för tesverkstäderna ska bereda sig på att diskutera tesernas teman.

Diskuterande tesverkstadsgrupper: Verkstaden inleds med korta introduktioner över temat *Tillsammans – nåd är att inte lämnas ensam*. Inledningen kan bestå av material som producerats nationellt (se bakgrundsmaterialet i den här sammanställningen) eller av medlemmar i gruppen. Efter inledningen förs en diskussion där man kan ta hjälp av frågor som utgår från temat. Teserna görs upp efter diskussionen.

Videotesverkstäder: Bilder används för att producera teserna. Teserna kan till exempel tecknas på teckenspråk, läsas högt eller uppföras som en pjäs. Den som ordnar tesverkstaden sköter filmandet och editeringen av teserna. De editerade teserna presenteras på tesutställningar t.ex. under reformationsveckan (31.10.-5.11.2017) eller under andra lämpliga tidpunkter och tillställningar.

Teser på en vägg: Då man sökt och funnit en lämplig, centralt belägen vägg fäster man en stor papp- eller pappersbit på den, där teserna skrivs, tecknas eller målas.

Teaterverkstäder: Elever som är intresserade av drama och teater kan göra en pjäs eller sketch om tesernas tema. Samarbeta gärna med dramapedagoger eller lokala teaterkunniga.

Tes-sångverkstäder: Man gör sånger om temat. Att sjunga tillsammans är lättare om man till exempel utgår från kända folksånger eller andra allsångsmelodier.

Fototeser: Teserna kan förverkligas i bildform på många sätt:

- Man kan fotografera tillsammans med en gemensam kamera och göra en presentation av bilden
- För bilderna kan man öppna en lokal Facebookgrupp, dit var och en kan skicka sina bilder.
- På ett lämpligt ställe ordnar man en vägg, dit de som formulerat teser kan hämta en bild de printat ut.

Intervjuteser: Elever intervjuar personer utanför skolan. T.ex. äldre människor som inte annars kommer till tals

Bakgrundsmaterial

En tes – vad är det?

Från individens röst till gemensam diskussion

Teser har redan länge använts i undervisande syfte. Lärare har formulerat teser som underlag för elevdiskussioner. Teser har använts för att skapa diskussion också utanför föreläsningssalar.

En tes är något mer än en åsikt eller meningsyttring. Det är en personlig, underbyggd uppfattning. En tes är till för att öka den gemensamma förståelsen och därigenom det gemensamma goda.

Den som formulerat tesen förbinder sig till den och till den diskussion som förs kring den. Innehållet i en personlig tes bedöms tillsammans. Den gemensamma visheten kompletterar bristerna i tesen och avlägsnar dess fel. Alla kan få ut någonting då tesen diskuteras.

Förändring

Man gör upp en tes då man vill åstadkomma förändring. En tes kan påvisa att någonting är fel. En tes kan berätta hur någonting kan göras bättre.

Teser och diskussioner räcker inte. Det behövs handling och förändring. En tes och diskussionen om den kan förändra handlingar, attityder och tänkande.

Luthers teser

Martin Luther publicerade sina 95 teser om missbruket av avlatshandeln 31.10.1517. Det fanns de som trodde att nåden kunde köpas. I sina teser påstod Luther att Guds nåd inte är en handelsvara. Nåden är en gåva.

Publicerandet av teserna satte i gång en händelsekedja som är känd under namnet reformationen. Reformationen påverkade kyrkan och samhället på många sätt. Hur gick det med Luthers teser? Det föddes ingen sådan allmän diskussion som Luther hade hoppats på. I stället för diskussion föddes stridigheter om makten i kyrkan och i samhället.

Tema: Tillsammans – nåd är att inte lämnas ensam

Finland 100, Reformationen 500

Rubriken för tesarbetet sammanför firandet av Finlands 100 år av självständighet och Reformationens märkesår. Jubileumsåret för Finlands självständighet firas med temat *Tillsammans*, reformationens märkesår under temat *Nåd 2017!* Temana passar ihop. Tanken på kontakt är central i nåden.

Människan lever i relation till andra

Tesernas teman är allmänmänskliga. Samtidigt härrör temat ur kristendomens kärna. Människor behöver bli sedda, hörda och accepterade. Välbefinnande är att ha någon bredvid sig.

Människans behov att bli sedd syns särskilt tydligt hos små barn. Barn behöver andra människor och deras uppmärksamhet varje dag. Barn behöver uppmärksamhet, blickar och empati för att hållas vid liv och för att bli människor som kan kommunicera.

Människan behöver vara en del av en gemenskap. En gemenskap ska förmedla en människa upplevelsen av att vara önskad och unik. En gemenskap lär också människan att handla på ett sätt som gör henne accepterad i fortsättningen.

Ensamhet är annat än att vara för sig själv

Ibland har människan ett behov att vara för sig själv. Att välja att vara för sig själv är någonting annat än ensamhet. En människa kan känna sig ensam trots att hon inte är allena. Ensamhet är ett tillstånd där människan behöver en annan men inte kan finna någon. Längtan gör en människa sårbar. Det är svårt att vara människa om man saknar någon att vara människa för. En ständig känsla av ensamhet gör en människa och hennes hälsa illa. Då man bekämpar ensamhet är det relationernas kvalitet, inte kvantiteten, som är avgörande.

Den dolda ensamheten

Ensamhet är dold till sin natur. Andra märker inte en ensam människa. Den ensammas röst är ofta dämpad. En ensam blir ofta ensam med sin ensamhet.

Teserna kan göra osedd ensamhet synlig. En tes kan vara en ensam persons redskap för att bli synlig. Teserna kan lyfta fram orsaker till ensamhet som man inte annars lägger märke till. Den som är ensam behöver bli sedd och hörd. Gemenskapen behöver en struktur som leder till att ensamheten blir synlig och förändras. Gemenskapen är i behov av att ingen blir lämnad ensam.

En uppmaning att älska

Bibeln uppmärksammar ensamheten. Det första som konstateras om de första människorna i Bibelns skapelseberättelse är att det inte är bra för människan att vara ensam (1 Mos. 02:18). Också Predikaren reflekterar över ensamheten och sammanfattar: "Bättre två än en." (Pred. 4:9-12)

Kristendomen uppmanar till kärlek till nästan – det vill säga till att avlägsna ensamhet. Tro är mera än en privat övertygelse. Den lever i form av kärlek och många slags aktiviteter som är till glädje för andra. Tron leder människan att leva för andra.

I Gamla testamentet uppmanas vi ta hand om änkor, föräldralösa och främlingar. (T.ex. 5 Mos. 24:17; - 22:32; Jes. 1:17 5, Job 24:3; 31:16-18, Ps. 146:9). De här människogrupperna präglas av utanförskap i förhållande till andra. Änkor, föräldralösa och främlingar levde i en värld av begränsningar. De fick inte äga jord och de saknade rätt att försvara sig i rätten. De var ensamma på många sätt.

I evangelierna talar Jesus om dem som blivit ensamma: Hemlösa skulle erbjudas ett hem, sjuka och fängslade skulle besökas – man skulle till och med älska sin fiende. (Matt. 25:35-36, Luk. 6:27-36). Jesus gav människorna den så kallade gyllene regeln som norm: Allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det skall ni också göra för dem. Den gyllene regeln skapar kontakt människor emellan. Den leder oss att lägga märke till andra människor och deras tankar och behov.

Gemenskap är nåd

I 2 Mos. 33: 16 lovar Gud att gå med sitt folk och på det sättet visa sin nåd. Gud lämnade inte Moses och sitt folk ensamma i ödemarken trots att folket revolterade mot Gud och mot Moses. Nåd är närvaro och en gemensam färd – det är att inte bli lämnad ensam.

Gud vill inte lämna människorna ensamma. I Bibelns tredje kapitel kallar Gud på människan, som brutit mot hans bud och dolt sig för honom: "Var är du?" (1. Mos. 3:9.) En del har uppfattat Guds kallande fråga som en anklagelse – andra som en längtande inbjudan.

Gud har skapat och skapar kontakt med människor på många sätt, särskilt genom att sända sin Son som en människa i Jesus Kristus. Ett av Jesu namn är Immanuel – Gud med oss. Jesus gick bredvid människorna. Han fann de människor, som var lämnade ensamma på grund av härkomst, livsstil, sjukdom eller andra orsaker som gjorde dem åsidosatta. Det här väckte förvåning. (Matt. 9:9-13)

Enligt kristendomen vinner nåden över ensamheten. Nåden är Guds närvaro i människors liv. Nåden leder människor att överbrygga gränser som utesluter och skapar ensamhet.

Gud ser oss och ser på oss med kärlek. Vilka andra ser oss och vem ser vi?

Guds ord till människan och en människas ord till en annan kunde under Reformationens märkesår vara: Där är du ju. Dig har jag väntat på. Världen är vackrare då du finns till.

Frågor till den som formulerar tesen

- Vilken slags ensamhet möter jag i mitt liv och i min gemenskap?
- Vad beror ensamheten på?
- Hur skapar man broar som övervinner ensamheten människor emellan?
- Hurdana handlingar kunde minska ensamheten?
- Hur kan vi bära gemensamt ansvar för varandra?
- Hur kan vi öka samarbetet på vår ort?

Den här sammanställningen är en bearbetad förkortad version av ett mera omfattande material med samma rubrik som finns på <http://sacrista.evl.fi/sacrista.nsf/sp2?open&cid=Content3F46AE>

Arbetsgruppen som utarbetat materialet: Kalevi Virtanen (ordförande), Eero Jokela, Pirjo Kantala, Kajsa Karlsson, Jari Kupiainen, Mikko Mäkelä, Anu Ylitolonen, Timo-Matti Haapiainen (sekreterare)